

Bożena Kanclerz

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

E-MAIL: b.k@amu.edu.pl ORCID: 0000-0002-5496-2139

Mateusz Marciniak

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

E-MAIL: mateusz.marciniak@amu.edu.pl ORCID: 0000-0002-7131-626X

Pedagogika w Uniwersytecie. Konteksty (nie tylko) akademickie

Co w akademickiej trawie piszczycy...? A formułując to pytanie w sposób nadal metaforyczny, ale tym razem zakorzeniony w dyskursie naukowym (a dokładniej – koncepcji Pierre’a Bourdieu, 2009): o co aktualnie „toczy się gra” w „polu akademickim”? Odpowiedź na to pytanie wymagałaby podjęcia głębokiego namysłu – sięgnięcia do aparatury pojęciowej i badawczej, umożliwiającej analizę procesów (globalnych i lokalnych), warunkujących przemianę misji, struktury, czy codziennej *praxis* Uniwersytetu. Zadanie to wykracza poza ramy wprowadzenia do niniejszego tomu „Parezi”. Czytelniczki i Czytelnicy nie uzyskają zatem lepszego zrozumienia reguł panujących w polu akademickim, które mogłoby przyczynić się do zwiększenia szans ich powodzenia w toczącej się „grze”. Teksty zawarte w tomie zaledwie rzucają światło na wybrane „pola” Uniwersytetu, m.in. aktywność młodzieży akademickiej, jej postrzeganie sprawiedliwości w ocenianiu, transfer wiedzy do praktyki, wyzwania profesjonalnego rozwoju nauczycieli, doświadczenia absolwentów uczelni wyższych i oczekiwania wobec nich. Publikowane artykuły stanowią próbkę zainteresowań młodych pedagogów i pedagożek, reprezentujących różne środowiska akademickie i podejmujących się eksploatacji istotnych, w tym także dopiero rozpoznawanych, problemów.

Pisząc słowo wstępne do numeru czasopisma naukowego przygotowywanego w 2021 roku, nie sposób pominąć kontekstu, w jakim ów tom powstał, a który odegrał decydujące znaczenie w ukierunkowaniu tematyki ku „Pedagogice w Uniwersytecie”. Z jednej strony życie (nie tylko akademickie) toczyło się w cieniu pandemii COVID-19, co w naturalny sposób stworzyło nowe obszary zainteresowań badawczych i wyznaczało kierunki przemian w uczelniach. Z drugiej strony środowisko akademickie przygotowywało

się do ewaluacji działalności naukowej w ramach poszczególnych dyscyplin nauki¹. W procedurze tej działalność publikacyjna pracowników naukowych odgrywała kluczową rolę. Pytanie o to, czy „Pani/Pana sloty zostaną wypełnione publikacjami za 20, 40, 70 czy 100 punktów?”, jest w pełni zrozumiałe dla ludzi Uniwersytetu. Nie mamy wątpliwości, że Autorzy i Autorki tekstów w niniejszym tomie „Parezji” doskonale znają zasady tej gry... Tym większą wdzięczność wyrażamy za ich zaangażowanie.

Przedłożony Czytelniczkom i Czytelnikom tom poświęcony jest wielowymiarowym kontekstom pedagogiki – zarówno tej w Uniwersytecie, jak i tej stosowanej przez akademików w innych wymiarach życia społecznego. Publikowane artykuły promują nowatorskie i nieoczywiste ujęcia pedagogiki i jej kontekstów, prezentowane przez humanistów zaangażowanych na rzecz szeroko rozumianej pedagogiki (nie tylko) w Uniwersytecie.

Dział *Studia i eseje* otwieramy tekstem Agnieszki Nymś-Górnej pt. *Współpraca uniwersytecka na przykładzie działalności kół naukowych*. Autorka dzieli się z czytelnikami refleksją dotyczącą roli, funkcji i zaangażowania kół naukowych w uniwersyteckiej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy ze środowiskiem lokalnym oraz współpracy międzyinstytucjonalnej na różnych poziomach. Trzy kolejne teksty ilustrują różne sposoby pracy z koncepcjami teoretycznymi, m.in. wykorzystanie kategorii teoretycznych w praktyce edukacyjnej, analizach interdyscyplinarnych, czy też procesie badawczym. Agata Borowska tekstem *Mechanizm systematyzujący i hipersystematyzujący osób z autystycznego spektrum w teorii wynalazczości „jeżeli-i-to” Simona Barona-Cohana – konteksty edukacyjne* wprowadza Czytelniczki i Czytelników w nieoczywisty świat neuroróżnorodności, ujawniając (z wykorzystaniem prezentowanej koncepcji) potencjał tkwiący w osobach z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Wielość wymiarów życia społecznego, ich różnorodność i interesujące połączenie nauk o wychowaniu z badaniami nad formami życia innymi niż ludzkie (badania nad zwierzętami) przedstawiła w swoim tekście Małgorzata Obrycka. W artykule *Na styku „animal studies” i nauk o wychowaniu* poszukuje ona wspólnej perspektywy dla obu nauk, analizując zjawiska takie jak empatia, wspólnotowość oraz współzależność, w nawiązaniu do posthumanizmu oraz humanitaryzmu międzygatun-

1 Ewaluacja prowadzona w oparciu o Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (Dz.U. 2019, poz. 392) i bazująca na Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018, poz. 1668) i aktach pokrewnych.

kowego. Studia i eseje zamykamy tekstem Natalii Cybort-Zioło pt. *Doświadczenia emancypacyjne nauczycielek wiejskich w perspektywie filozofii egzystencjalnej Simone de Beauvoir*. Wykorzystując koncepcję emancypacji oraz założenia filozofii egzystencjalnej, Autorka przedstawia wyniki badań własnych nad nauczycielskimi doświadczeniami emancypacyjnymi oraz reprodukcją habitusu społecznego i zawodowego.

W dziale *Z warsztatu badawczego* zamieszczamy tekst *Oczekiwania społeczne wobec nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w Polsce* autorstwa Iwony Gawlik. Wyniki badań przeprowadzonych przez Autorkę dotyczą opinii (zarówno nauczycieli, jak i rodziców) na temat tytułowego zagadnienia. Doniesienia z badań i doświadczeń badawczych uzupełniamy tekstem Aleksandra Cywińskiego pt. *(Nie)sprawiedliwe narzędzia – pisanie błuszczowe*, który wprost wpisuje się w dyskusję dotyczącą akademickiej praktyki badawczej w „wielowymiarowym kontekście funkcjonowania uczelni” (Czerepaniak-Walczak, 2013). Tekst ten, zgodnie z deklaracją Autora, może być niezwykłą przygodą dla Czytelników i Czytelniczek, uzyskujących możliwość zapoznania się z wynikami prowadzonych przez niego badań, ale także z komentarzami i odniesieniami autoetnograficznymi – czyli tytułowym „błuszczem”. Czy nie brzmi to ciekawie i zachęcająco?

Na zakończenie, w dziale *Z życia naukowego*, prezentujemy *Sprawozdanie z XXXIV Letniej Szkoły Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej „Pedagogika w Uniwersytecie. Konteksty – Koncepcje – Praktyki”, 13–17.09.2021 r., Poznań–Obrzycko*, tak aby Czytelnicy i Czytelniczki mogli przenieść się (dzięki sile wyobraźni) we wspaniałą sferę wymiany doświadczeń Młodych adeptów nauk pedagogicznych z Mistrzami. Okazja do międzypokoleniowego spotkania zaistniała po raz kolejny dzięki Kierowniczkom Szkoły – Profesor Marii Czerepaniak-Walczak oraz Profesor Ewie Bochno, tym razem przy udziale Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu, na czele z jego Dziekan – Profesor Agnieszką Cybal-Michalską.

Zapraszając Czytelniczki i Czytelników do lektury, już dziś zachęcamy do nadsyłania tekstów i publikowania na łamach „Parezji”.

BIBLIOGRAFIA

- Bourdieu, P. (2009). *Rozum praktyczny. O teorii działania*. Kraków: Wydawnictwo UJ.
- Czerepaniak-Walczak, M. (2013). Wprowadzenie. W: M. Czerepaniak-Walczak (red.), *Fabryki dyplomów czy universitas. O „nadwiślańskiej” wersji przemian w edukacji akademickiej*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.

